

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

จากการประชุมเรื่องการปฏิรูปอุดมศึกษา 10 มกราคม 2546 โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเรื่อง "Mini Ministry" คือ ให้มีองค์กรเล็กที่คล่องตัว เพื่อสร้างระบบการทำงานแก่โรงเรียนและนักเรียนของในกลุ่ม 2 นี้ รวมทั้งจะพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นอิสระทางความคิด หลุดจากระเบียบที่รัดตึงเป็นอุปสรรค ด้านต่าง ๆ และขยายผลอย่างเต็มรูปในโอกาสต่อไป บุคคลเหล่านี้ก็จะเป็นกำลังสำคัญของ ประเทศชาติ ให้ก้าวทันโลกที่เทคโนโลยีที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้ โดยไม่ละเลยผู้เรียน และโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศ และจากคำริบนโยบาย Mini Ministry ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำมากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ โดยในระดับโครงสร้าง กำหนดให้มี "สำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา" อยู่ในกลุ่มภารกิจการศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่นำร่อง พัฒนารูปแบบของสถานศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับ สภาพสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต และกำกับติดตาม ประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2546 และขยายผลสืบต่อไป

โรงเรียนสองภาษา เป็นโรงเรียนรูปแบบใหม่ตามนโยบายที่จัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นสากล สำหรับรูปแบบการจัด สามารถทำได้ 2 แบบ คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ EP จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ได้ทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทยและสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ส่วน MEP สอนได้ไม่เกิน 50% ของชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ โรงเรียนสามารถเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มจากโรงเรียนปกติได้

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสองภาษาตามนโยบายดังกล่าวข้างต้นนั้น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยโรงเรียนจ่าการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โดยเริ่มดำเนินโครงการในปีการศึกษา 2546 ซึ่งเมื่อเริ่มดำเนินโครงการแล้ว ต้องมีการประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ บ้าง เพราะเป็นการเริ่มต้นและอยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีแนวคิดที่จะศึกษา กระบวนการในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสองภาษาในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางตามที่กำหนด

จากแนวคิดดังกล่าว คณะผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการประเมินการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนสองภาษาดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อจักได้ทราบกระบวนการดำเนินงานตามโครงการว่ามีความถูกต้อง สอดคล้องกับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ และมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับคณะกรรมการบริหารโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะหากได้รับทราบข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาแล้ว สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุง หรือพัฒนาโครงการโรงเรียนสองภาษาต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนสองภาษาในจังหวัดพิษณุโลกด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ผลผลิตของโครงการ
2. เพื่อทราบปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาในจังหวัดพิษณุโลก

3. ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

3.1 ทำให้ทราบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสองภาษาในจังหวัดพิษณุโลก เป็นไปตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.2 โรงเรียนในโครงการโรงเรียนสองภาษาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามโครงการที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ด้านตัวแปร

4.1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพในตำแหน่ง แบ่งเป็น

4.1.1.1 ครูผู้สอน แบ่งเป็น ครูผู้สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษา ได้แก่ ครูโรงเรียนจำการบุญ ครูโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และครูโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

4.1.1.2 ผู้บริหาร ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

4.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การประเมินโครงการโรงเรียนสองภาษา แบ่งเป็น

- (1) การประเมินด้านบริบท
- (2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า
- (3) การประเมินด้านกระบวนการ
 - 3.1 การบริหารจัดการ
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอน
- (4) ผลผลิต

4.2 ด้านแหล่งข้อมูล

4.2.1 คณะกรรมการบริหารโครงการโรงเรียนสองภาษา ปีการศึกษา 2546 ในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

4.2.2 ครูผู้สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษา ปีการศึกษา 2546 ในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

5. นิยามศัพท์

5.1 โครงการโรงเรียนสองภาษา คือ โครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาของผู้เรียน โดยมีโรงเรียนที่ดำเนินงานโครงการโรงเรียน สองภาษาในจังหวัดพิษณุโลก คือ โครงการของโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ในปีการศึกษา 2546

5.2 บริบท หมายถึง โครงการที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐเกี่ยวกับ โรงเรียนสองภาษา เช่น ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ มีคณะกรรมการบริหารโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นต้น

5.3 ผู้บริหาร หมายถึง คณะกรรมการบริหารโครงการโรงเรียนสองภาษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้แทนคณะกรรมการสำนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบัน ผู้แทนครู และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ของโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ในจังหวัดพิษณุโลก

5.4 ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่สอนนักเรียนในโครงการโรงเรียนสองภาษาทั้งที่เป็น ชาวไทย และชาวต่างประเทศ ในโรงเรียนจำการบุญ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียน พิษณุโลกพิทยาคม

5.5 ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการ ในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตของโครงการโรงเรียนสองภาษา ประกอบด้วยกำลังคน หรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้ ระยะเวลาในการเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ งบประมาณ และแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือ และครุภัณฑ์

5.6 กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับที่ปฏิบัติในโครงการโรงเรียน สองภาษา เช่น การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบริการข่าวสาร

5.7 ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโครงการโรงเรียน สองภาษาในจังหวัดพิษณุโลกตามความคิดเห็นของ กรรมการบริหารโครงการ และครูผู้สอน จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ กระบวนการบริหารการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5.8 ผลผลิต หมายถึง พัฒนาการของผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน ในโครงการโรงเรียนสองภาษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีการใช้ ภาษาอังกฤษได้ถูกต้องมากขึ้นทั้ง 4 ทักษะ ในชีวิตประจำวัน

5.9 เกณฑ์ (Criterion, Criteria) หมายถึง ตัวเทียบเพื่อตัดสินผล/ตัดสินใจ โดยระดับที่ใช้ในการตัดสินโดยเทียบเคียงกับนโยบายหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ
